

Likums nosaka, ka viena no pašvaldību autonomajām funkcijām ir rūpēties par kultūru, sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību (organizatoriska un finansiāla palīdzība kultūras iestādēm un pasākumiem, atbalsts kultūras pieminekļu saglabāšanai u.c.).

SARMĪTE FELDMANE

Katrā vēsturiskā Cēsu rajona novada pagastā ir kultūras vai tautas nams, kurā darbojas amatiermākslas kolektīvi, notiek pasākumi. Dažos pagastos ir vairāk nekā viena bibliotēka. Cik naudas pašvaldības atvēl kultūrai, kā organizē novada sabiedrisko dzīvi un nodrošina tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību, saruna ar Amatas, Līgatnes un Pārgaujas novadu vadītājiem **Elitu Eglīti, Aināru Šteinu un Hardiju Ventu**.

E.Eglīte: - Novadā vēsturiski izveidojušies pieci kultūras vai tautas nami, centri, vēl ir sešas bibliotēkas, sabiedriskais centrs, muzejs, muzeja istaba, Drabešu Amatu māja. Ēku uzturēšana ir dārga, tās ir lielas, dažas pat ļoti lielas attiecīgajai teritorijai, kā Amatas kultūras nams Ģikšos. Visas telpas tiek uzturētas, apsilā, maksāts kredīts par paveikto renovāciju. Šī gada budžetā kultūrai tērējam astoņus procentus no kopējiem izdevumiem. Kopā ar atalgojumu darbiniekiem, kolektīvu vadītājiem tie ir 500 tūkstoši eiro, neskaitot kredīta maksājumus. Nākamgad sāksim ieguldīt Āraišu arheoloģiskajā parkā, tad kopā tie jau būs pat desmit procenti budžeta.

Kultūras namos pasākumi un mēģinājumi notiek, pasākumiem tiek izlietoti ap 300 tūkstoši eiro. Katra pagasta kultūras iestādes uzturēšana izmaksā vairākus desmitus tūkstošus eiro. Tas ir, nerēķinot bibliotēkas.

Pašvaldība kultūrai tērē nozīmīgu budžeta daļu. Tā ir gan vēsturiskā tradīcija, gan šodienas prasība. Katru gadu arī tiek atvērtas jaunas iestādes. Pēdējos gados tas bija Ieriķu sabiedriskais centrs, Drabešu Amatu māja. Katrā notiek pasākumi, iestādes jāuztur.

A. Šteins: - Novadā izveidots vienots kultūras un tūrisma centrs. Tam ir ne tikai izdevumi, arī ieņēmumi. Pašvaldības dotācija, lai nodrošinātu šo funkciju, ir 265 tūkstoši eiro gadā. Tie arī ir astoņi procenti no visa budžeta. Bijušas diskusijas, vai šo naudu nevarētu ieguldīt ceļu bedrīšu remontā vai kur citur. Uzskatām, ka bedrīšu remonts ir materiāls un gaistošs ieguldījums, ieguldījums kultūrā ir nauda garīgai attīstībai.

Novadā ir divi kultūras nami, divas intereses centri, bibliotēkas. Pašvaldības finansējums kultūrai būs vienmēr, jo tā nekad nebūs joma, kas sevi atpelnīs. Vērtējam atdevi, jo kultūra saistīta ar tūrisma, un domājam par ieņēmumiem.

H.Vents: - Novada trīs pagastos ir četri tautas nami, visos kaut kas notiek. Tās ir vietas, kur cilvēkiem sanākt kopā un realizēt savas intereses. Kultūrai tiek atvēlēts ap 500 tūkstošiem eiro gadā. Te klāt arī ar projektu starpniecī-

bu no Lauku atbalsta dienesta piesaistītais līdzfinansējums, piemēram, tērpu iegādei kolektīviem, un mērķdotācija no Kultūras ministrijas, kas ir ļoti neliela. Kultūra un sports nav tās jomas, kur pelnīt. Ir daudz bezmaksas pasākumu. Apmeklētāki ir pašdarbnieku, nevis viesmākslinieku koncerti, izrādes. Protams, svarīgi, kas notiek uz vietas, bet, ja gribam kvalitatīvāku pakalpojumu, ja mākslinieki piebrauc klāt, apmeklējums ir mazāks, bet izdevumi ir lieli.

Amatiermākslā jābūt kvalitātei

- Pašdarbības kolektīvu daudz, ar tiem lepojamies, kāds ir pašvaldības nosacījums kvalitātei?

A.Šteins: - Amatiermāksla vispirms ir socializācija, varam sanākt kopā, darboties. Tikpat svarīgi, ja dziedam un dejojām, tad vispirms jau jādara tā, lai pašiem nav kauns. Līgatnē kvalitātes latīņa vienmēr bijusi augsta. Kolektīviem pašsaprotami, ka skatēs jāgūst labākie rezultāti. Mūsu koris, deju kolektīvs “Zeperi”, senioru ansamblis “Mantojums” ar savu sniegumu ir pazīstami Latvijā. Par to vispirms jau prieks pašiem dalībniekiem. Turklāt tā ir iespēja - kolektīvus aicina ciemos, tās ir tikšanās, iepazīšanās ar citiem līdzīgi domājošiem. Ja paskatāmies televīzijā, ko cilvēkiem piedāvā, tā ir sabiedrības kultūrvērtību degradācija. Ja neko pretī neliksīm, tad tāda arī sabiedrība veidosies.

E. Eglīte: - Katram citas iespējas. Lai no Kaives aizbrauktu uz Skujeni, ne reiz vien vērts pado-māt. Kad redzi, ka dejojāji brauc uz mēģinājumiem, par to ir prieks. Katrs dzīvojam savā vietā. Ir kolektīvi, kuri darbojas Dziesmu svētku kustībā. Viņiem tiek prasīta kvalitāte, un tā arī ir. Palīdz koru un deju kolektīvu virsvadītāji. Un tā ir visos novados. Pašvaldības nodrošina, lai kolektīvi varētu aizbraukt uz kopmēģinājumiem, skatēm, algo virsvadītājus. Tā vēl ir klāt nauda kultūrai.

A.Šteins: -. Mums ir izcili virsvadītāji, kuri ļoti nopietni strādā. Lai nodrošinātu profesionalitāti amatiermākslā, jābūt profesionāliem vadītājiem. Kvalitāte ir atkarīga no vadītāja. Ja atļaujamies piesaistīt profesionāli, tad arī ir rezultāts. Mums tas ir izdevies.

H.Vents: - Saprotams, ka visiem kolektīviem nebūs vienlīdz labs līmenis. Vēl arī jāreķinās, ka novados nekur nav zudis lokālpatriotisms. Tas nav nekas slikts. Katrs pagasts vēlas, lai tieši viņiem būtu gan kolektīvi, gan pasākumi. Pieņem, ka novadā varētu būt viens labs, liels koris. Mums ir divi mazi. Bet tie ir dubulti izdevumi. Pašvaldībai jābalansē, lai visiem nodrošinātu vienlīdz daudz.

E.Eglīte: - Kori un deju kolektīvi piedalās skatēs, jo citādā netiks uz Dziesmu svētkiem. Novados ir daudz teātru, vokālo ansambļu, bet tie skatēs nepiedalās, kaut tās tiek rīkotas. Protams, nav tik patīkami dzirdēt, ka kaut kas nav izdevies.

H.Vents: - Tas atkarīgs no pašvaldības nosacījumiem, ka skatē sevi ir jāparāda. Ar to, ka vadītājs

tikai atstrādā mēģinājumu stundas, ir par maz. Daudzi negrib saprast, ka kultūras namu, telpu uzturēšana, klavieru skaņošana, apgaismojums ir vistiešākais atbalsts katram pašdarbniekam, lai viņš varētu darboties, lai kolektīvs sasniegtu augstu māksliniecisko līmeni.

A.Šteins: - Līgatnē kādreiz bija tradīcijām bagāts, pazīstams pūtēju orķestris. Tad pajuka, tagad tas atkal darbojas. Vēl skatēs nevaram cerēt uz augstām vietām, bet vadītājs zina, ka līmenim jābūt tādām, lai pašiem nav kauns uzstāties. Ja līmenis nepaaugstinās, mainām vadītāju. Pašvaldība maksā, tai arī jāprasa rezultāts.

E.Eglīte: - Dziesmu svētku kolektīvu vadītājiem alga iznāk lielāka, jo viņi saņem arī valsts mērķdotāciju. Algas ir atbilstošas citu algām pašvaldībā. Par lielāku algu, iespējams, var algot profesionālu vadītāju, bet viss jāskata kontekstā. Ja būs vadītājs, kur nemsim dziedātājus un dejojājus? Arī pirksim?

Šis gads novadā ir ienesis pārmaiņas pašdarbībā. Nītaures tautas koris izveidojās vienam pasākumam. Pēc tā dalībniekiem bija vēlēšanās turpināt dziedāt. Nav zināms, vai izveidosies klasisks koris. Koris gatavo dziesmas pasākumiem, pašvaldība finansē vadītāju. Atklājām pieminekli, koris dziedāja. Viņiem patīk tas, ko dzied. Ir cilvēki, kuri nav gatavi katru nedēļu iet uz mēģinājumiem, bet grib kaut kur iesaistīties. Šis ir projektu laiks - kaut ko sagatavojam un parādām citiem. Sanāk pilna zāle, katrs var izpausties dziedot, runājot. Tā ir socializācija. Gribas arī jautāt - vai labāk, lai kultūras nams stāv tukšs?

A.Šteins: - Aprīņojot dziedātājus, dejojājus, ka viņi divas reizes nedēļā var nākt uz mēģinājumiem, brīvdienās braukt uz koncertiem. Tas ir viņu nenovērtējams ieguldījums. Arī finansiāls. Ne jau tikai pašvaldība iegulda, tikpat un pat vēl vairāk savu līdzekļu, lai uzturētu tautas kultūru, arī maksājot par tērpiem, koncertiem, tērē pašdarbnieki.

Dānijā biju muzejā, kur par apmeklējumu maksā, jo cilvēks, iejot muzejā, ziedo savu laiku. Vai mūžīgi pašdarbnieki būs gatavi sevi ziedot tautas kultūras uzturēšanai? Daudzi neiesaistās pašdarbībā, jo nevar atļauties, nav laika. Pašvaldībai jādod cilvēkiem iespēja izpausties. Cilvēki tajā piedalās, lai sevi parādītu. Nav noslēpums, ka lielāks dalībnieku pieplūdums ir pirms Dziesmu svētkiem, jo ir mērķis.

Cilvēku ir tik, cik ir

- Viens novads kultūrai atvēl pusmiljonu, otrs tikpat. Un cik pašdarbnieku ir pagastā? Tā ir tīrā matemātika.

A.Šteins: - Tautas kultūra latviešiem un Latvijai ir prioritāte. Tajā jāiegulda. Tā garīgā vērtība, kas ir nemirstīga, to pārmentos nākamās paaudzes, un mums ir jāiegulda nauda. Tautas kultūra vai Helovins?

Jā, nodokļu maksātāju nauda tiek dažiem. Pašvaldībai jāizvirza prioritātes, ko atbalstīsim, attīstīsim. Arī mums bija pārdomu brīdis - ko darīsim, visu pa druska vai tomēr ne. Ir deju kolektīvi bērnodārzā, skolā visās vecuma

grupās, vēl nav jauniešu kolektīva, jo pirms gadiem divdesmit bija pārrāvums, nebija mērķtiecīgas rīcības.

E.Eglīte: - Dziesmu svētku un Latvijas simtgades gadā katrs Dziesmu svētku kolektīvs būtu pelnījis lielāku atbalstu no valsts. Latvijā ir vīru dziedāšanas tradīcijas, bet jau gadiem jūtam problēmas vīru kora sastāvā, vīru trūkst jauktajos koros.

A.Šteins: - Par to ir bažas. Pašvaldībām jāmotivē cilvēki iesaistīties, lai noturētu tautas tradīciju tālāknēšanu. To izdarīt ir aizvien grūtāk. Kad izzudīs vīru kori, izzudīs tautas tradīcija. Kaut ko pazaudēt ir viegli, un tas notiek ātri.

H. Vents: - Un te nonākam pie skolām, to programmām. Ja bērnībā esi dziedājis, dejojis, tas nekur nepazūd.

Piedāvājumam jāieinteresē

- Kā ieinteresēt cilvēkus apmeklēt pasākumus, darboties kolektīvos?

A.Šteins: - Ar saistošu piedāvājumu. To drīkst prasīt pašvaldībai, jo iedzīvotāji maksā nodokļus. Vajag ļaut brīvu valū kultūras darbiniekiem, lai eksperimentē. Gadās, ka pat nevari iedomāties, ka šis pasākums būs labi apmeklēts, bet zāle ir pilna. Augšlīgatnē kamerzālē tiek rīkotas “Dziesminieku tikšanās”. Uz pirmajiem koncertiem bija 20, 30 klausītāji, pēdējais ar Kārli Kazāku jau notika lielajā zālē. Kāda kundzīte kasē pirka biļeti, jo uz tiem koncertiem ejot, patīkot, un kasieri paprasīja, kas ir Kārlis Kazāks. Cikls ir kļuvis populārs, cilvēki ir gatavi maksāt.

E.Eglīte: - Sabiedrībai ir jānovērtē un jāsaprot, ka pašvaldība to, ko katrs vēlas, nespēj izdarīt. Nēmām kredītu, renovējam kultūras iestādes. Zaubes tautas namu atjaunojam pirms pieciem gadiem, katru gadu maksājam 26 tūkstošus eiro. Par Nītaures kultūras namu 16 tūkstošus, Ģikšu - 37 tūkstošus eiro gadā. Bieži vien šķiet, ka, lūk, pirms gadiem izdarīja, nu vairs neko, pašvaldība kultūras namu aizmirsusi. Kad kredīts būs dzēsts, varēsīm domāt, ko atjaunot, kur ieguldīt. Par to ļoti bieži skaidroju iedzīvotājiem, jo daudziem šķiet, ka nauda nezin kur rodas, tikai jāizdomā, kur likt.

Paskatieties Latvijas kultūras piedāvājumā. Cik laukos ir cilvēku, kuri regulāri iet uz visiem pasākumiem? Turklāt nevaram arī gribēt, lai viņi ietu. Cik novadā iedzīvotāju un kāds ir vidējais vecums? Bet kultūras nami ir jāuztur. Ir jau labi pašvaldībai būt devīgai kādā jomā, taču arī citām vajag, un vēl kredīts jāsamaksā.

A.Šteins: -Cilvēki ir gatavi samaksāt 20 eiro par izrādi un braukt uz Rīgu, bet par to pašu nav gatavi maksāt piecus eiro savā kultūras namā. Kultūra maksā, lai piesaistītu māksliniekus, maksājam augstus honorārus. Kāpēc pie mums neviens nebrauc? Brauc gan, bet ir jāmaksā.

H.Vents: - Par to visu būtu jāsamaksā tiem, kuri nāk uz pasākumiem. Mazās pašvaldības nemaz nedrīkst atļauties neracionāli saimniekot.□

KULTŪRAS IESTĀDES

●**Pārgaujas novads** - tautas nami Straupē, Stalbē, Raiskumā, Rozulā.

●**Amatas novads** - tautas nami Drabešos un Skujenē, Nītaures kultūras nams, kultūras centri Amatā un Zaubē.

●**Līgatnes novads** - kultūras nami Līgatnē un Augšlīgatnē.

Aigars Plotkāns ir pedagoģijas maģistrs, ekonomists, publicists. 30 gadus dzīvo Zosēnos. Nepilnu gadu viņš ir pagasta amatiereteātra "Intermēdija" aktieris.

"Lai kā tas nebūtu, uz teātri nāk tie cilvēki, kuriem ir, ko darīt. Arī man tas ir pārsteigums, kā laucinieki savā aizņemībā atrod laiku mēģinājumiem," saka Aigars Plotkāns un piebilst, ka ir kas tāds, kas ievēl.

"Radošums ir nestandarta rīcība standarta situācijā. Ne tā kā latviešiem – "Ādamam bij' septiņ' dēli, visi dara tā". Varbūt tieši otrādi, gribu būt tas, kurš vēlas stāvēt vidū tāpēc, ka nedaru tā, kā visi citi. Laukos radošums savā ziņā ir pat tāda nepateicīga nodarbe. Radošie laukos ir divainiši," pārdomās dalās zosēnietis.

Kā jau laukos, viņu uz teātri uzaicināja. "Būtībā esmu pasīvs, uz sevi orientēts. Mans radošums ir virtuvē, daudz gatavoju. Esmu pateicīgs, ka teātri vienai lomai pietrūka tēlotāja. Ir cilvēki, kuri man ir autoritātes, un neprasu, kāpēc jāiet. Vajag, daru. Ja nepatīktu, ar sezonu viss beigtos. Mana pēdējā loma vēl nav nospēlēta," saka Aigars Plotkāns un ar gandarījumu atzīst, ka ne brīdi nenožēlo par iesaistīšanos teātrī, jo tas ir treniņš ne tikai smadzenēm, bet arī dvēselei. "Tas ir pārbaudījums sev – kā vari iejusties cita ādā, kā vari nodot citiem tēla vēstījumu, bēdas, prieku. Tas man liek ar sevi strādāt. Mēģinājums ir darbs. Režisors no muguras pietur, pastumj pareizajā virzienā. Nav viegli, jo visu mūžu esmu bijis pedagogs, bet tagad man jāklausa, ko saka režisors. Savas domas nemāku noslēpt," atklāj amatiereteātra aktieris.

Ne ar ironiju viņš atzīst, ka lauciniekiem draud trīs apgērbī: mājas treniņbikses, izejamās un darba treniņbikses. Lai neieietu tādā lauku rutīnā – tīrums, kūts –, lai izrautos, ir kaut kas jādara. "Man

Radošums palīdz lauku ikdienā

■ LOMĀ. Aigars Plotkāns Zosēnu amatiereteātra izrādē.

it kā radošuma pietiek, var taču radoši arī kaut ko būvēt. Man patīk būt kopā ar citiem, teātris liek mobilizēties uz mēģinājumu, uz izrādi. Lai cik dzīvē neesmu bijis uz skatuves, uzstāties dažādās auditorijās, satraukums ir vienmēr. Bet tas ir neatkarotājams, un tā sajūta paklanoties, kad it kā savai dzīvei pieliec komatu, jo zini, ka vēl kaut kas sekos! Pēc tam analizē, ko varētu darīt citādi. Esmu priecīgs, ka varu to darīt. Protams, kritiķu ir daudz, kā kurš spēlējis, sevišķi, ja skatās kaimiņš vai sievasmāte, un katram savs viedoklis," pārdomās dalās Aigars Plotkāns.

Aigars atgādina, ka pašdarbība vispirms jau vajadzīga pašiem pašdarbniekiem, tā ir kā terapija. "Tev ir kolektīvs, paziņu loks, mēģinot kopā, vari iepazīt cilvēkus. 30 gadus, dzīvojot blakus, par pagasta cilvēkiem tik daudz

nezināju, cik atklāju, kopā darbojoties, kad redzu, kā cilvēks priecājas, kad viņam kaut kas sanāk, kā dusmojas, kad nesanāk, kā apvainojas uz kritiku. Un veidojas sulīgāka aina, ieraugi pazīstamā cilvēkā citus plānus. Tas arī ir pārdzīvojums, ieraudzīt cilvēkus citā situācijā, kā viņi rīkojas, izpaužas," stāsta zosēnietis.

Aigars Plotkāns ir pārliecināts, ka ikviena interešu kopa piesaista cilvēku vietai. Notur viņu. "Kopiena – tā ir kopā būšana. Kā es kaut kur mūks? Man taču ir mēģinājums, esam sākuši iestudēt jaunu izrādi, mani gaida. Nevaru pievilt savējos. Ja runājam, ka cilvēki jānotur laukos, tad pašdarbība ir viens no elementiem, ar ko to izdarīt. Rodas papildu piesaiste vietai. Tāds pašdarbības teātris daudz neprasa – dekorācijas, transportu reizi pāris mēnešos. Uz pirmizrādi bija pilna

zāle, bet tāda nav uz viesmākslinieku koncertiem, izrādēm. Man vajadzēja tikai pāris gadu desmitus, lai mani pārstātu saukt par rīdzinieku. Un viens no faktoriem, ka kļuva vietējais, ir arī teātris. Mēs taču esam savējie, kopā veidojam izrādi," pārdomās dalās Aigars Plotkāns.

AIGARS PLOTKĀNS:

– Alpu vijolītei no lauku tantes ir milzīga vērtība, saproti, ka kādam kaut ko esi devis – pārdzīvojumu, emocijas.

Aigars Plotkāns kā ekonomists atzīst, ka pēdējos gados pārspīlēti daudz naudas ir ieguldīts kultūras infrastruktūrā. "Ir brīnišķīgi klubi, kur reizi mēnesī notiek pasākums, tie ir ļoti skaisti, ar mūsdienu aprīkojumu, skaņu un gaisma aparāturu. Bet investēt vajag cilvēkos. Roberts Kīlis savulaik veica pētījumu un secināja, ka investīcijām kultūrā ir ļoti augsta atdeve. Ir vai nu prieks, kas vairorjas, vai piesaiste konkrētai vietai, pret kuru veidojas attieksme," stāsta Aigars Plotkāns un atgādina, ka tikai desmit procenti cilvēku ir aktīvi, tie, kuri nāk uz visiem pasākumiem, iesaistās pašdarbības kolektīvos. "Var teikt, ka cilvēki jau nenāk, viņiem nevajag, bet ēka jāuztur. Politiski grēko ar racionālajiem argumentiem, bet ir arī emocionālie argumenti. Svarīgs ir cilvēkkapitāls. Ja investējam pareizajos cilvēkos, viņi pavēl līdz citus, tā radām kultūras dzīves kodolu. Ja kāds no šī kodola aicina, ir neērti atteikties. Mums trūkst sociālo līderu. Ja ir autoritāte, dzinējspēks, tad viss notiek," pārliecināts zosēnietis.

Aigars Plotkāns atklāj, ka viņam savulaik pret pašdarbību bijusi snobiska attieksme. Arī pret amatiereteātri, tāpat kā latviešu teātri vispār. "Tā ir māksla – būt skatītājam un baudīt. Es varu baudīt kāda aktiera spēli, scenogrāfiju, kādu niansi izrādē. Teātri vislabāk var saprast, kad pats esi tajā. Alpu vijolītei no lauku tantes ir milzīga vērtība, saproti, ka kādam kaut ko esi devis – pārdzīvojumu, emocijas," pārdomās dalās Aigars Plotkāns.

Viņš, spēlējot teātri, arī pārliecinājies, ka viens radošais process provocē nākamo, notiek ķēdes reakcija. "Teātra spēlēšana man devusi stimulu pašam uzrakstīt lugu. Tēma ir, redzēs, kas iznāks," bilst Aigars Plotkāns. □

Inga Pērkone Drustu amatiereteātri "Lērums" vada jau desmit gadus.

"Teātris ir grūts un laikietilpīgs darbs. Katrs aktieris ikdienā ir aizņemts darbā, regulāri uz mēģinājumiem netiek, bieži vien izrādes iestudēšanas laiks ievēlās," stāsta režisore. Mēģinājumi notiek piektdienu vakaros, lai tiktu arī tie, kuri nestrādā Drustos, bet nedēļas nogalē atgriežas mājās.

Šosezon kolektīvā iesaistījušies jauni dalībnieki. Otro sezonu teātri spēlē Gunita Kolencova. "Atliek cilvēku ievilināt, un viņš paliek," pārliecināta Gunita.

"Ir vēlēšanās kaut ko darīt, laukos iespējas ir, tās jāizmanto. Uzkāpjot uz skatuves, jāpārvar sevi, lai izdarītu ko tādu, ko ikdienā nedari, un nedarītu to, kas neatbilst tavam raksturam," tā teātra spēlēšanu raksturo Gunita un piebilst, lai arī mēģinājumos tiek nopietni strādāts, tas ir jaukā kompānijā un ļoti pavadīts laiks.

Gunitai piekrit arī režisore: "Dzīvē katrs esam savā lomā un ne vienā vien. Kad nonāc uz skatuves, kur jāspēlē kaut kas svešs, jādara kas tāds, ko nedari, jābūt tādām, kāds neesi, tas nav viegli.

Teātris liek pārvarēt sevi

■ REŽISORE. Inga Pērkone atzīst, kaut mēģinājumos tiek nopietni strādāts, tas ir jaukā kompānijā un ļoti pavadīts laiks.

Kad dzīvē nokļūsti līdzīgā situācijā, tā vairs nav sveša, zini, kā rīkoties, ko atbildēt. Esi stiprāks ikdienā," pārdomās dalās Inga, uzsverot, ka tā ir liela uzdrošinā-

šanās – kāpt uz skatuves. "Tie, kuri iesaistās teātrī, kļūst drošāki, pārliecinātāki. Prot pateikt savu viedokli. Katra loma, katra izrāde kaut ko dod. Grāmatu izlasi klusī-

bā, protams, padomā, redz, kā varonis rīkojās, bet tas nav tas, kas pašam konkrētu situāciju izdzīvot," saka režisore.

Teātrī spēlē dažādu paaudžu draudzniešus, arī cienījamus pensionārus.

"Ar vīriešiem ir bēdīgi. Viens jauns aktieris, piecdesmitgadnieks, atnāca. Dzīvo patālu no centra, tagad atradis iespēju, kā apmeklēt mēģinājumus. Pēc vairākiem gadiem atgriežas vīri, kuri kādreiz spēlējuši. Viņiem gribas būt teātrī," stāsta režisore un uzsver, ka laukos pašdarbībai ir arī sociāli nozīmīga loma. Inga pastāsta par kādu aktieri, kurš savulaik atnācis uz teātri, slikti runājis latviski, te iemācījies valodu, saticies ar citiem, esot citā vidē, pilnveidojās.

Par dramaturgu piedāvātajām lugām režisore nopūšas, vai nu lomu skaits tāds, ka tik daudz aktieru vienkārši nav, vai, lugu izlasot, īsti nevar saprast, kas tur domāts. "Jārēķinās, lai izrāde patiktu skatītājiem. Domājam, ka spēlēsim skečus, jo diemžēl iestudētu izrādi var parādīt pagastā, bet kaut kur aizbraukt ir grūti, jo jāreķinās, kad kurš tiek. Ja mazāk

darbojošos personu, varam braukt un spēlēt," pastāsta Inga Pērkone. Tērpus izrādēm viņa šuj pati, arī aktieri palīdz, jo nopirkt nevar, bet vizuālais tēls ir ļoti svarīgs.

"Cilvēku Drustos it kā ļoti maz. Katrs dzīvo savā mājā, vidē, tiekas savā starpā. Kultūras namā kopā sanāk aktīvais kodols, tie, kuri dzied, spēlē teātri, arī vingro. Viņu nav daudz, ap 30, bet viņi ir tie, kuri veido kultūrtelpu. Un viņi ikdienā arī strādā. Tie, kuri ir bez darba, nenāk arī uz kultūras namu. Ir taču cilvēki, kuri visur iesaistās, un tādi, kuri labprāt paliek malā. To nereti redzam skolās. Tad pats svarīgākais bērņus ieinteresēt, iedrošināt sākt kaut ko darīt, vai iepatiksies, atkarīgs no pedagoga. Ja delverim iedod lomu, kāds viņā lepnums, vēlēšanās darīt! Par to brīnās arī vecāki. Zinu, ka tās emocijas, ko viņš guva skolas laikā, neaizmirsīs, un, ja būs iespēja, gan jau vēlāk dzīvē iesaistīsies teātrī," pārdomās dalās Inga Pērkone. □

Lappusi sagatavoja
SARMĪTE FELDMANE,
teksts un foto.